

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa

KARTA PRZEDMIOTU

Dane ogólne:

Nazwa przedmiotu:	Edukacja społeczno-przyrodnicza z metodyką
Okres ważności karty:	ISE_PPiW_P_MGR_(2021-2026)
Forma kształcenia:	Studia jednolite magisterskie
Forma studiów:	stacjonarne
Profil studiów:	praktyczny
Kierunek studiów:	Pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna
Specjalność/Specjalizacja:	

Przedmiot realizowany:

Rok	Semestr	Rodzaj zajęć	Liczba godzin	Wartość % zajęć	Rygor zaliczenia	ECTS
2	3	ćw	15	100	zaliczenie z oceną	5
		egz	0	100	egzamin	
		w	30	100	zaliczenie	
		war	30	100	zaliczenie z oceną	
Razem			75			5

Jednostka prowadząca przedmiot:	Instytut Studiów Edukacyjnych
Koordynator:	Tomasz Szwed
Prowadzący zajęcia:	dr Kornelia Solich
Moduł, grupa przedmiotów:	PRZYGOTOWANIE DO ZINTEGROWANEJ EDUKACJI ELEMENTARNEJ
Status przedmiotu:	obowiązkowy
Język wykładowy:	semestr: 3 - polski
Przyporządkowanie zajęć/grup zajęć do dyscypliny naukowej/artystycznej	pedagogika (wiodąca), filozofia, językoznawstwo, nauki socjologiczne, psychologia

Objaśnienia:

Rodzaj zajęć: obowiązkowe, do wyboru.

Forma prowadzenia zajęć: w - wykład, ćw - ćwiczenia audytoryjne, lek - lektorat, s - seminarium, lab - laboratoria, p - projekt, sk - samokształcenie, pr - praktyka zawodowa, war - warsztaty, k - konwersatorium, pw - praca własna, p.art. - pracownia artystyczna, zp - zajęcia praktyczne

Dane merytoryczne

Przedmioty wprowadzające i wymagania wstępne:
Wiedza z biologii, geografii, WOS-u z poziomu szkoły średniej, wiedza z pedagogiki przedszkolnej i wczesnoszkolnej.
Cel przedmiotu
Dostarczenie wiedzy na temat nauczania środowiska społeczno-przyrodniczego w edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej, ze szczególnym uwzględnieniem podstawy programowej, wybranych programów i treści nauczania, podręczników, metod, form i środków. Rozwinięcie umiejętności właściwego dobierania metod, form i środków do pracy z dziećmi w wieku przedszkolnym i młodszym wieku szkolnym. Wspieranie kreatywnych procesów nauki oraz budowanie osobowości ekologicznej poprzez kształtowanie postawy proekologicznej. Używanie adekwatnego języka specjalistycznego przy opisie zjawisk społecznych, przyrodniczych i ekologicznych.

Szczegółowe efekty uczenia się				
Lp.	Opis efektu uczenia się	Metoda realizacji efektów uczenia się	Metody sprawdzenia efektu uczenia się	Odniesienie do efektów dla modułu/specjalności/kierunku studiów
1	Student: Ma wiedzę dotyczącą podstawowych pojęć z zakresu edukacji środowiskowej, ekologicznej, przyrodniczej. Student zna terminologię używaną w edukacji środowiskowej i wykazuje rozumienie jej i zastosowanie w naukach pokrewnych. Ma pogłębioną i uporządkowaną wiedzę o przyrodzie, jej źródłach, filozofii, ekologii ukierunkowaną na zastosowanie praktyczne w kształtowaniu postawy prośrodowiskowej i procesie konstruowania osobowości ekologicznej.	M2 (Wykład konwersatoryjny), M5 (Prezentacje multimedialne), M1 (Praca z materiałem źródłowym)	Kolokwium, Aktywność, Egzamin pisemny	K_W01
2	Ma wiedzę dotyczącą szerokich zagadnień związanych z edukacją społeczną i przyrodniczą zapewniającą konstruktywne wchodzenie w dialog z dziećmi/uczniami oraz budzenie ich zainteresowań otaczającym ich środowiskiem	M2 (Wykład konwersatoryjny), M4 (Projekt), M5 (Prezentacje multimedialne), M1 (Praca z materiałem źródłowym)	Kolokwium, Aktywność, Egzamin pisemny	K_W02
3	Wykorzystuje w codziennej praktyce edukacyjnej różnorodne sposoby organizowania środowiska nauczania-uczenia się, uwzględniając specyficzne potrzeby i możliwości grupy jak i poszczególnych dzieci/uczniów	M3 (Praca w grupach zadaniowych), M5 (Prezentacje multimedialne), M1 (Praca z materiałem źródłowym)	Kolokwium, Ocena pracy w grupie zadaniowej	K_U04
4	Skutecznie wykorzystuje technologie informacyjno-komunikacyjne w pracy dydaktycznej.	M3 (Praca w grupach zadaniowych), M5 (Prezentacje multimedialne), M1 (Praca z materiałem źródłowym)	Aktywność	K_U06
5	Tworzy sytuacje wychowawczo-dydaktyczne motywujące dzieci/uczniów do nauki i pracy nad sobą, analizuje ich skuteczność oraz modyfikuje działania w celu uzyskania pożądanych efektów wychowania i kształcenia.	M3 (Praca w grupach zadaniowych), M1 (Praca z materiałem źródłowym)	Ocena pracy w grupie zadaniowej	K_U10
6	Jest świadomy swojej roli w formowaniu zachowań i postaw dzieci/uczniów, w tym wobec społeczeństwa i przyrody oraz w działania proekologiczne i pro środowiskowe	M3 (Praca w grupach zadaniowych), M4 (Projekt), M5 (Prezentacje multimedialne)	Ocena pracy w grupie zadaniowej	K_K07
7	Trafnie rozpoznaje specyfikę środowiska lokalnego oraz podejmuje współpracę na rzecz dobra dzieci/uczniów tego środowiska	M3 (Praca w grupach zadaniowych), M4 (Projekt)	Ocena pracy w grupie zadaniowej	K_K12
Metody realizacji efektów uczenia się (opis szczegółowy)				
Praca w grupach zadaniowych (M3 - Wspólna praca studentów nad przydzielonymi zadaniami.), Prezentacje multimedialne (M5 - Wystąpienia publiczne studentów, z wykorzystaniem technik komputerowych.), Projekt (M4 - Wspólna, dłuższa praca studentów, połączona w prezentację efektów.), Wykład konwersatoryjny (M2 - Wykład z czynnym, merytorycznym udziałem studentów.), Praca z materiałem źródłowym (M1 - Praca z tekstem, zajęcia terenowe)				
Kryteria oceny i weryfikacji efektów uczenia się				
wiedza: Aktywność (Obserwacja aktywności studenta podczas zajęć.) Kolokwium (Analiza prac pisemnych studenta.) Egzamin pisemny (Analiza wypowiedzi pisemnej studenta.) umiejętności: Aktywność (Obserwacja aktywności studenta podczas zajęć.) Kolokwium (Analiza prac pisemnych studenta.) Ocena pracy w grupie zadaniowej (Obserwacja efektów wspólnej pracy grupy studentów.) kompetencje społeczne: Ocena pracy w grupie zadaniowej (Obserwacja efektów wspólnej pracy grupy studentów.)				

Warunki zaliczenia	
Obecność na zajęciach, aktywność, udział w przewidzianych zadaniach oraz w wybranych projektach grupowych.	
Treści Kształcenia	
	Liczba godzin
Semestr: 3	
Forma zajęć: wykład	
Cele edukacji przyrodniczej i jej miejsce w edukacji elementarnej - założenia programowe kształcenia zintegrowanego w zakresie edukacji środowiskowej, ogólny zakres pojęcia środowiska i jego rola w kształceniu zintegrowanym. Behawioryzm i konstruktywizm - odmienne inspiracje dla modelu kształcenia szkolnego. Miejsce edukacji przyrodniczej w Teorii Inteligencji Wielorakich Howarda Gardnera; przestrzeń edukacyjna - środowisko sprzyjające wielostronnej aktywności dziecka. Poznawanie przyrody - edukacja o środowisku, w środowisku i dla środowiska. Istota i klasyfikacja metod pracy charakterystycznych dla edukacji przyrodniczej. Metody aktywizujące w nauczaniu przyrody. Walory dydaktyczno - wychowawcze spacerów i wycieczek. Formy organizacyjne nauczania, typy lekcji, kontrola i ocena postępów uczniów, sytuacje edukacyjne i ich elementy składowe. Eksperyment przyrodniczy - obserwacja i doświadczenie przyrodnicze. Edukacja ekologiczna jako nierozzerwalny element procesu wychowawczego - podstawy teoretyczne ekologii, nurt ekologii płytkiej i głębokiej, świadomość ekologiczna. Kształtowanie postawy proekologicznej dzieci w młodszym wieku szkolnym - akcje o zasięgu światowym i ogólnopolskim, stan środowiska w Polsce na tle wymagań UE. Ochrona środowiska - ustalenia terminologiczne. Tradycje ochrony przyrody na świecie i w Polsce. Formy ochrony przyrody w Polsce (ochrona gatunkowa, Parki Narodowe, pomniki przyrody, rezerваты). Poznawanie roślin i zwierząt przez dzieci i jego znaczenia. Pogoda, klimat, mikroklimat - ustalenia terminologiczne, elementy pogody i sposoby ich pomiaru w zajęciach edukacyjnych z dziećmi przedszkolnymi i klas I-III. Specyfika klimatu Polski. Poznawanie przeszłości - treści historyczne w edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej Edukacja europejska w edukacji przedszkolnej i klasach I-III - podstawy tworzenia programów autorskich. Higiena osobista i otoczenia dziecka. Odżywianie. - czynniki warunkujące zdrowie. Treści edukacji zdrowotnej dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym Problematyka bezpiecznego uczestnictwa w ruchu drogowym. Cele i zadania edukacji komunikacyjno-drogowej dzieci w wieku 3-10 lat Turystyka i krajoznawstwo w edukacji dzieci młodszych - krajobrazy i ich charakterystyka Rola nauczyciela w edukacji środowiskowej dzieci w młodszym wieku szkolnym - refleksyjność nauczyciela, innowacyjne podejście do edukacji, budzenie zainteresowań dzieci otaczającym światem. Podsumowanie zajęć, omówienie zasad przeprowadzenia egzaminu.	30
Forma zajęć: ćwiczenia	
Adekwatnie do treści wykładowych. Cele edukacji przyrodniczej i jej miejsce w edukacji elementarnej - założenia programowe kształcenia zintegrowanego w zakresie edukacji środowiskowej, ogólny zakres pojęcia środowiska i jego rola w kształceniu zintegrowanym. Behawioryzm i konstruktywizm - odmienne inspiracje dla modelu kształcenia szkolnego. Miejsce edukacji przyrodniczej w Teorii Inteligencji Wielorakich Howarda Gardnera; przestrzeń edukacyjna - środowisko sprzyjające wielostronnej aktywności dziecka. Poznawanie przyrody - edukacja o środowisku, w środowisku i dla środowiska. Istota i klasyfikacja metod pracy charakterystycznych dla edukacji przyrodniczej. Metody aktywizujące w nauczaniu przyrody. Walory dydaktyczno - wychowawcze spacerów i wycieczek. Formy organizacyjne nauczania, typy lekcji, kontrola i ocena postępów uczniów, sytuacje edukacyjne i	15

ich elementy składowe. Eksperyment przyrodniczy – obserwacja i doświadczenie przyrodnicze. Edukacja ekologiczna jako nierozzerwalny element procesu wychowawczego - podstawy teoretyczne ekologii, nurt ekologii płytkiej i głębokiej, świadomość ekologiczna. Kształtowanie postawy proekologicznej dzieci w młodszym wieku szkolnym - akcje o zasięgu światowym i ogólnopolskim, stan środowiska w Polsce na tle wymagań UE. Ochrona środowiska – ustalenia terminologiczne. Tradycje ochrony przyrody na świecie i w Polsce. Formy ochrony przyrody w Polsce (ochrona gatunkowa, Parki Narodowe, pomniki przyrody, rezerваты). Poznanie roślin i zwierząt przez dzieci i jego znaczenia. Pogoda, klimat, mikroklimat – ustalenia terminologiczne, elementy pogody i sposoby ich pomiaru w zajęciach edukacyjnych z dziećmi przedszkolnymi i klas I-III. Specyfika klimatu Polski. Poznanie przeszłości – treści historyczne w edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej Edukacja europejska w edukacji przedszkolnej i klasach I-III – podstawy tworzenia programów autorskich. Higiena osobista i otoczenia dziecka. Odżywianie. – czynniki warunkujące zdrowie. Treści edukacji zdrowotnej dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym Problematyka bezpiecznego uczestnictwa w ruchu drogowym. Cele i zadania edukacji komunikacyjno-drogowej dzieci w wieku 3–10 lat Turystyka i krajoznawstwo w edukacji dzieci młodszych - krajobrazy i ich charakterystyka Rola nauczyciela w edukacji środowiskowej dzieci w młodszym wieku szkolnym - refleksyjność nauczyciela, innowacyjne podejście do edukacji, budzenie zainteresowań dzieci otaczającym światem. Podsumowanie zajęć, omówienie zasad przeprowadzenia egzaminu.	15
Forma zajęć: warsztaty	
Analiza podstawy programowej wychowania przedszkolnego i edukacji wczesnoszkolnej. Przegląd wybranych programów autorskich pod kątem edukacji przyrodniczej. Edukacja przyrodnicza płaszczyzną integracji treści kształcenia – praca z fiszką poszukującą. Poznanie otoczenia przyrodniczego - związku dziecka w młodszym wieku szkolnym z przyrodą, w kontekście „festina lente” – doświadczenia poszukujące. Działalność praktyczna uczniów związana z realizacją celów edukacji przyrodniczej - kąci przyrody, działka szkolna, zielniki, itp. Planowanie pracy dydaktyczno-wychowawczej: budowa konspektu przebiegu lekcji. Metody poznawania i badania środowiska przyrodniczego: pomiar, obserwacja, doświadczenie, eksperyment. Konstruowanie sytuacji edukacyjnych i kart pracy ucznia wyzwalających ich aktywność badawczą – obserwacja pogody w przedszkolu i klasach I-III. Człowiek w środowisku, działalność niszczycielska i naprawcza - merytoryczne i metodyczne przygotowanie cyklu zajęć na tematy przykładowe dotyczące ochrony środowiska – eko zabawy. Ekosystemy (las, las gospodarczy, pole, łąka, jezioro, staw, rzeka, morze, sad) – metoda WebQuest. Rola zajęć terenowych w realizacji treści z edukacji przyrodniczej – wycieczka do Arboretum Bramy Morawskiej Doświadczenia, eksperymenty i obserwacja zjawisk fizycznych, chemicznych i przyrodniczych w edukacji przyrodniczej dzieci młodszych - tworzenie projektu zajęć kompleksowych.	30
Forma zajęć: egzamin	
Cele edukacji przyrodniczej i jej miejsce w edukacji elementarnej - założenia programowe kształcenia zintegrowanego w zakresie edukacji środowiskowej, ogólny zakres pojęcia środowiska i jego rola w kształceniu zintegrowanym. Behawioryzm i konstruktywizm - odmienne inspiracje dla modelu kształcenia szkolnego. Miejsce edukacji przyrodniczej w Teorii Inteligencji Wielorakich Howarda Gardniera; przestrzeń edukacyjna - środowisko sprzyjające wielostronnej aktywności dziecka. Poznanie przyrody – edukacja o środowisku, w środowisku i dla środowiska. Istota i klasyfikacja metod pracy charakterystycznych dla edukacji przyrodniczej. Metody aktywizujące w nauczaniu przyrody. Walory dydaktyczno – wychowawcze spacerów i wycieczek.	0

Formy organizacyjne nauczania, typy lekcji, kontrola i ocena postępów uczniów, sytuacje edukacyjne i ich elementy składowe. Eksperyment przyrodniczy – obserwacja i doświadczenie przyrodnicze. Edukacja ekologiczna jako nierozzerwalny element procesu wychowawczego - podstawy teoretyczne ekologii, nurt ekologii płytkiej i głębokiej, świadomość ekologiczna. Kształtowanie postawy proekologicznej dzieci w młodszym wieku szkolnym - akcje o zasięgu światowym i ogólnopolskim, stan środowiska w Polsce na tle wymagań UE. Ochrona środowiska – ustalenia terminologiczne. Tradycje ochrony przyrody na świecie i w Polsce. Formy ochrony przyrody w Polsce (ochrona gatunkowa, Parki Narodowe, pomniki przyrody, rezerваты). Poznanie roślin i zwierząt przez dzieci i jego znaczenia. Pogoda, klimat, mikroklimat – ustalenia terminologiczne, elementy pogody i sposoby ich pomiaru w zajęciach edukacyjnych z dziećmi przedszkolnymi i klas I-III. Specyfika klimatu Polski. Poznanie przeszłości – treści historyczne w edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej Edukacja europejska w edukacji przedszkolnej i klasach I-III – podstawy tworzenia programów autorskich. Higiena osobista i otoczenia dziecka. Odżywianie. – czynniki warunkujące zdrowie. Treści edukacji zdrowotnej dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym Problematyka bezpiecznego uczestnictwa w ruchu drogowym. Cele i zadania edukacji komunikacyjno-drogowej dzieci w wieku 3–10 lat Turystyka i krajoznawstwo w edukacji dzieci młodszych - krajobrazy i ich charakterystyka Rola nauczyciela w edukacji środowiskowej dzieci w młodszym wieku szkolnym - refleksyjność nauczyciela, innowacyjne podejście do edukacji, budzenie zainteresowań dzieci otaczającym światem. Podsumowanie zajęć, omówienie zasad przeprowadzenia egzaminu.	0
Literatura	
Podstawowa	
Andrews G., Knighton K, 100 eksperymentów naukowych. Baw się i ucz razem z nami, Wyd. Świat Książki, Warszawa 2006	
Braun D., Badanie i odkrywanie świata z dziećmi, Jedność, Kielce 2002	
Brown S.E., Robimy eksperymenty, Wyd. K. E. Liber, Warszawa 2005	
Budniak A, Edukacja społeczno-przyrodnicza dzieci w wieku przedszkolnym i młodszym szkolnym, Impuls, Kraków 2009	
Chauvel D., Michel V, Pierwsze doświadczenia naukowe przedszkolaka, Cykady, Warszawa 1999	
Domka L., Kryzys środowiska a edukacja dla ekorozwoju, WNUAM, Poznań 1998	
Dymara B., Korzeniowska W., Ziemska Fr, Dziecko w świecie tradycji, Impuls, Kraków 2002	
Dymara B. /red./ , Dziecko w świecie przyrody, Impuls, Kraków 2000	
Gołębniak D. /red /, Uczenie metodą projektów, WSIP, Warszawa 2002	
Paśko I., Kształtowanie postaw proekologicznych uczniów klas I-III szkoły podstawowej, WAP, Kraków 2001	
Zioło I. , Edukacja środowiskowa w nauczaniu zintegrowanym, Wydawnictwo Akademii Pedagogicznej, Kraków 2003	
Uzupełniająca	
Frątczak E., Frątczak J, Edukacja zdrowotna dzieci przedszkolnych, Wyd. Turpress, Toruń 1996	
Jakowicka M. , Wzbogacanie doświadczeń uczniów w kontaktach ze środowiskiem, WSIP, Warszawa 1995	
Jaszczyżyn E., (red.), Ekologiczna edukacja przedszkolna, Stowarzyszenie na rzecz Ekorozwoju „Agro-Group”, Białystok 2003	
Kielar-Turska M, Jak pomagać dziecku w poznawaniu świata, Warszawa 2005	
Kuźnierski E., Ochrona przyrody na Śląsku Opolskim, Instytut Śląski w Opolu, Opole 1996	
Parczewska T, Edukacja ekologiczna w przedszkolu, Wyd. UMCS, Lublin 2009	
Paśko I. , Kształtowanie postaw proekologicznych uczniów klas I-III szkół podstawowych, WAP, Kraków 2003	
Pituła B., Grzyb B., Morgała M, Metodyka edukacji społeczno-przyrodniczej w przedszkolu i na pierwszym etapie	

edukacyjnym, Wyd. A. Marszałek, Toruń 2021
Zioło I, Podstawy geografii w zintegrowanej edukacji wczesnoszkolnej, WAP, Kraków 1999
Żuchelkowska K., Edukacja przyrodnicza w przedszkolu, Wyd. UKW, Bydgoszcz 2015
Film „HOME: Ziemia S.O.S - https://www.youtube.com/watch?v=XRk1nTMsu50&t=2465s

Sposób określenia liczby punktów ECTS		
Nakład pracy studenta potrzebny do osiągnięcia efektów uczenia się	Obciążenia studenta [w godz.]	
Zajęcia dydaktyczne	75	
Samokształcenie	0	
Praca własna studenta	50	
Sumaryczne obciążenie pracą studenta	125	
Liczba punktów ECTS		
Łączna liczba punktów ECTS przypisana do przedmiotu	5	
Bezpośredni kontakt z nauczycielem	L. godzin	ECTS
	75	3,0

1 godz = 45 minut; 1 punkt ECTS = 25-30 godzin

W sekcji 'Liczba punktów ECTS' suma punktów ECTS zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczyciela akademickiego.